

ПРАВОВА ПРИРОДА ІНСТИТУТУ ГРОМАДЯНСТВА

*Оксана Козакевич,
ІІІ курс, юридичний факультет
Науковий керівник – Чучук С.П.,
кандидат юридичних наук, доцент.*

Громадянство – один з найважливіших інститутів держави й ознака її суверенітету. Воно обумовлює взаємовідносини між особою і державою, міру захищеності особи з боку держави. Саме тому серед перших законодавчих актів, прийнятих Верховною Радою України після проголошення незалежності, був Закон "Про громадянство України" від 8 жовтня 1991 р., який визначив громадянство як "постійний правовий зв'язок особи та Української держави, що знаходить свій вияв у їх взаємних правах та обов'язках".

Розуміння людини як громадянина має надзвичайно важливе значення для характеристики її соціальної сутності, правового становища. Громадянство є тією підставою, яка дозволяє особі повною мірою прилучатися до всіх сфер життя суспільства і держави, в тому числі і до політичної, монополію на участь у якій мають саме громадяни. Наявність політичних прав, зокрема виборчого права, взагалі довший розглядалася як своєрідна ознака громадянства [1, с.22].

Має свої особливості й захист прав громадянина (у порівнянні з правами людини). За захистом прав громадянина можуть звертатися, природно, тільки громадяни України і, зазвичай, тільки до національних установ, зокрема до суду, без можливості апелювання до міжнародних органів, оскільки в міжнародних правозахисних актах деякі права просто не передбачаються (наприклад, право громадян на безоплатну вищу освіту – ст.53 Конституції України).

В радянський період побутував підхід до громадянства не як до правового, а як до політико-правового зв'язку людини з державою, що тяжко визнати достатньо обгрунтованим. Адже тоді доведеться погодитись, що коли особа знаходиться в політичній опозиції до держави, не поділяє політики її керівництва, а отже, втрачає політичний зв'язок з державою, це може бути підставою для позбавлення її громадянства, що суперечить положенням міжнародного права, українського законодавства та самій ідеї прав людини [2, с.7].

Значимість інституту громадянства в Україні посилюється його ідеологічним характером і політичною ситуацією в країні. Хоча на вищому державному рівні вже не часто можна почути заклики до подвійного громадянства, але певна частина наших співвітчизників все ще переймається цією ідеєю (особливо можливістю подвійного російсько-українського громадянства), маючи хибне уявлення про зміст і сутність громадянства взагалі і подвійного громадянства зокрема, не

усвідомлюючи, що разом з наділенням певними правами, громадянство означає покладення на особу й специфічних обов'язків, які несуть всі громадяни і лише громадяни держави, наприклад, відбуття військової служби (ст.65 Конституції України).

Громадяни – це не сукупність осіб, які проживають на території певної держави і утворюють її населення, що складається з громадян даної держави, а також іноземців та осіб без громадянства. Немає також підстав вважати громадянами усіх осіб, на яких поширюється суверенна влада держави, обов'язкова як для громадян даної держави, так і для іноземних громадян та осіб без громадянства, що перебувають на її території. Отже, громадянином держави є не кожна людина на її території, а лише та, що знаходиться з нею в особливих правових зв'язках, які визначають зміст громадянства. Так, на відміну від населення України, що є демографічною категорією, громадяни Української держави утворюють її народ – правову категорію [3, с.251] Відповідно до Конституції України (ст.5) саме він є носієм суверенітету і єдиним джерелом влади.

1. Майданик О. Про інститут громадянства України // Право України. – 1999. – №2. – С. 21-27.

2. Лотюк О. Принципи громадянства України відповідно до Конституції України // Право України. – 1998. – № 7. – С. 6-14.

3. Конституційне право України. – К.: Наук. думка, 1999. – 733 с.

ТЕОРІЇ ВИНИКНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Наталія Кохан,

II курс, юридичного факультету.

*Науковий керівник – Ославський М.І.,
кандидат юридичних наук, доцент.*

Нині немає більш популярної теми на сторінках друкованих засобів масової інформації, у радіо- і телепередачах, ніж боротьба із злочинністю. Обговорюється вона, в кулуарах та на офіційному рівні. І це виправдано. Адже те, що хвиля злочинності захльостує нас, очевидно для всіх.

Ситуація зі злочинністю досягла небезпечної межі, що зумовлює необхідність зжиття невідкладних засобів. Розгул злочинності хвилює всіх. Але як її подолати? Відповідь на це питання однозначна. Необхідно вивчати причини правопорушення, тобто всі ті суб'єктивні та об'єктивні умови і обставини, що сприяють вчиненню його.

В часи СРСР правопорушення розглядалось як "антисоціалістический элемент, чуждый обществу крестьян и рабочих" [1]. В той же час Західна Європа не приховувала стан злочинності, адже її розміри не зменшались від цього.